

The Oldest  
and Most  
Popular  
Slovene  
Newspaper  
in United  
States of  
America

# AMERIKANSKI SLOVENEK

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU; S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI; ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH

(Official Organ of four Slovene Organizations)

Najstarejši  
in najbolj  
priljubljen  
slovenski  
list v  
Združenih  
Državah  
Ameriških.

ŠTEV. (No.) 112

CHICAGO, ILL., TOREK, 13. JUNIJA — TUESDAY, JUNE 13, 1933

LETNIK (VOL.) XLII

## Zaključitev kongresa se zavlekla - Hitlerjevi novi ukrepi

PROTI VOLJI PREDSEDNIKA OSTAL KONGRES V ZASEDANJU. — SPORAZUM GLEDE POVIŠKA POKOJNIN VOJNIM VETERANOM. — KONGRES UTEGNE OVIRATI PREDSEDNIKA PRI POGAJANJH Z EKONOMSKO KONFERENCO.

Washington, D. C. — Želja predsednika, da bi se zasedanje kongresa zaključilo preteklo soboto, se ni izpolnila. Najprej se je senat upravljal zaključitvi in nato se mu je pridružila še poslanska zbornica in obe zbornici ste sklenili, da se zborovanje nadaljuje v ponedeljek.

Huda bitka se je bila v soboto med kongresom in predsednikom. Šlo je še vedno zaradi znanega poviška pokojnin vojnim veteranom. Končno se je glede te zadeve dosegel sporazum, h kateremu je predsednik pristal, dasi skrajno nerad. Po tem sporazumu se bo dovolilo veteranom okrog 100 milijonov več, kakor je bilo sprva določeno v takozvanem varčevalnem zakonu, po katerem se je imelo pristriči na pokojninah veteranom do pol milijarde dolarjev. Tako ste obe stranki popustili, predsednik in kongres. Predsednik je odbil 70 milijonov od prvotne zahteve kongresa in kongres je pridobil za veterane 100 milijonov več.

Predno se kongres razide, bo imel obravnavati še končne točke v industrijskem predlogu, pri katerem tudi ne gre posebno gladko za predsednika. Dočim niso tekem trimesečnega zasedanja nasprotniki predsednika takorekó niti do besede prišli, so si zdaj pridobili moč in pristave, da se jim bo bržkone posrečilo, znatno okrniti ta industrijski predlog, ako ga že ne spraviti popolnoma z dnevnega reda.

Da je ostal kongres v zasedanju, bo predsednika tudi zelo oviralo pri njegovih pogajanjih s svetovno ekonomsko konferenco, ki se je pričela ta ponedeljek v Londonu. Upal je, da bo imel dokaj prosto roko pri teh pogajanjih, zlasti gleda vojnih dolgov. V senatu na obstoja zelo močna struja, ki je nasprotna sploh vsaki reviziji teh dolgov. V četrtek je vladil sedanjí obrok na vojne dolgov in ako ga evropske države ne bodo plačale, kar se že s sigurnostjo pričakuje, bo to dalo povod tej struji, da bo s tem večjo silo lahko nastonila. Ker na evropski strani zahtevajo, da se vprašanje dolgov reši, predno se bo konferenca nadaljevala, je nevarnost, da bo celí uspeh konference padel v vodo.

### ODKRITJE O NAPADU NA VENIZELOSA

Atene, Grčija. — Dočim se je sprva domnevalo, da je bil napad, ki je bil pretekli teden izvršen na bivšega grškega ministra, predsednika Venizelosa, političnega značaja, je pa preskava drugače dognala. Kot posledica te preiskave je bilo izdano zaporno povelje proti načelniku tukajšnjega detektivskega urada in več drugim policijskim uradnikom.

### NOVI UKAZI HITLERJA

Naznanitev premoženja v tujezemstvu. — Ustvaritev nove nemške mode. — Katoliški škofje zahtevajo svobodo.

Berlin, Nemčija. — Preteklo soboto je izdala Hitlerjeva vlada odredbo, da mora vsako, bodisi Nemeck ali tujezemec, ki prebiva v Nemčiji, naznaniti, koliko denarja ima v tujezemstvu. Rok za to naznanitev je do 31. avgusta. Tisti, ki se ne bodo pokorili tej odredbi, se bodo ožigosali kot veleizdajalci nemške narodne ekonomije, in določena je za nje stroga kazen, v nekaterih slučajih do 15 let zapor. V istem ukazu se tudi odloča, da ne sme nobena oseba v Nemčiji lastovati več kakor \$43 v tujezemskih valutah.

Hitler ima, kakor znano, v svojem programu popolno preobnovo Nemčije na strogo nemški narodni podlagi. Iz tega je sledilo že znano zaigiranje knjig vseh tistih pisateljev, ki niso 100odstotni Nemci, ali ki niso pisali v izključno nemškem duhu. Da se še bolj osamosvoji Nemčija in oprosti tujezemskega vpliva, se je v Berlinu ustanovil vladni urad, ki bo določal modo za nemški ženski spol. Načelnica tega urada je bila imenovana Magda Goebbels, žena nemškega ministra za propagando in javno izobrazbo. Njena naloga bo predvsem, da bo ustvarila za Nemecke novo modo, katera bo popolnoma neodvisna od Pariza.

Preteklo soboto so nemški škofje izdali pastirsko pismo, v katerem so zahtevali popolno svobodo za katoliško cerkev. V njem izjavljajo, da katoliška cerkev niti najmanj ne namerava ovirati ali zatirati sedanje novo narodno prebujenje in pozivajo vernike, da so pokorni oblastem. Nasprotno pa povdarjajo, da niso dolžni vlade, da nasti cerkvi popolno prostost. Zadnje čase, pravijo, se je sicer pribetilo več stvari, ki s to svobodo niso popolnoma v skladu, a upajo, da se je to zrodilo nenamena in takorekó mimogrede v razvoju novih dogodkov.

### DRUHAL LINČALA DVA KAZNJENCA

Huntville, Tenn. — V gozdu, kaki dve milj od tukaj, so našli mrtvi trupli dveh mladih kaznjencev, ki ste bili naravnost preluknjani od krogel. Četa kakih 25 oboroženih možkih ju je ponoči izvlekla iz ječe, kjer sta sedela zaradi nekega umora. Kazen se je ljudstvu menda zdelo premilostna in je samo vzelo pravico v svojo roko.

### STALIN NADZIRA ČETE



Na sliki se vidi sovjetski diktator Jos. Stalin (na levi), ko stoji z drugimi člani vlade na terasi Leninevega groba v Moskvi in pozdravlja vojaške čete, ki pri neklih proslavah defilirajo mimo.

### EVROPA GROZI

Zahteva 90 odstotkov popusta na vojnih dolgovih.

London, Anglija. — Evropski narodi stavijo Ameriki zahtevo, da jim mora ta dati popusta 90 odstotkov na njih vojnih dolgovih, ki znašajo skupno enajst milijard dolarjev. Ameriška delegacija, kateri načeljuje državni tajnik Hull, se še ni izrazila, kak bo njen odgovor. Priznava pa, da dobiva od vseh strani grožnje, da se bo ekonomska konferenca razbila, ako ne bo Amerika pristala na te evropske zahteve.

### ČUDEN DOŽIVLJAJ POLICISTA

Chicago, Ill. — Bivši cestni policist 30letni A. Niele se je na kriminalnem sodišču moral zagovarjati zaradi dvoženstva. Navedel pa je izvršten zagovor. Pravil je, da je na cesti neki tuji ženski pomagal popraviti pokvarjen avtomobil. Ženska se je nato izrazila, da bi mu za pomoč rada plačala z denarjem, a ga nima. Namesto tega mu je ponudila steklenico z žganjem. Mož pravi, da je izpil par požirkov in od tedaj se nič ne spomni, kaj se je naprej zgodilo. Ko je zopet prišel k zavesti, je izvedel, da se je na sodnji poročil s to tujo žensko, dočim je imel doma že eno ženo.

### POTRES DAL POVOD ZA RAZPOROKO

Los Angeles, Cal. — Mrs. L. H. Quackenboss je v petek vložila tožbo za razporoko pod obdolžbo krutosti. Dna 10. marca ponoči, ko je divjal potres, je mož bil z doma, kjer jo je pustil pozno v noč samo in ji je s tem povzročal nepopisen strah, da se mu je utegnilo kaj pripetiti. Zaradi tega strahu se hoče zdaj ločiti.

### SOCIJALISTIČNA ŠPANJA

Skušajo sestaviti izključno socijalistično vlado.

Madrid, Španija. — Predsednik Zamora je poveril mandat za sestavo nove vlade bivšemu ministru za javna dela, I. Prieto. Mož se je takoj spravil na delo, da dobi moč, ki bodo sestavljali novi kabineti. Pri tem pa se je, bržkone proti volji predsednika, v prvi vrsti obrnil na skrajne socialiste in, ako se mu bo delo posrečilo, bo Španija, ki so jo zadnja dva leta vedno bolj osvajali socialisti, dobila izključno socijalistično vlado. Prejšnja vlada je morala resignirati, ker ji je predsednik Zamora dal svojo nezaupnico.

### GROZI POMANJKANJE ŽGANIH PIJAČ

Washington, D. C. — Od kar je kongres dovolil pretekli mesec, da smejo zdravniki nakazati svojim pacientom toliko žganih pijač, kolikor sami uvidijo, da je potrebno, so se te zaloge pričele tako hitro krčiti, da je nevarnost, da jih bo zmanjkalo, in predlagalo se je, da bi se njih izdelovanje pospešilo. Kakor se je izrazil komisar za industrijski alkohol, bo po preklicu 18. amandmента preteklo več let, predno se bo moglo izdelati toliko teh pijač, da bo krita celotna potreba.

### KRATKE POČITNICE PREDSEDNIKA

Washington, D. C. — Pretekli teden je imel predsednik Roosevelt v načrtu, da si privoščí ta teden kratek oddih, ako se bo namreč kongres prej razšel. Na programu je imel, da bo prisostvoval graduaciji svojega sina Franklina v Groton, Mass., in se nato odpravil na kratek izlet v Maine.

### KRIŽEM SVETA

Los Angeles, Cal. — Uradna precepitve je ugotovila, da je potres dne 10. marca napravil v tukajšnji okolici in mestu škodo za nekaj nad štiri milijone dolarjev na materialu.

Ottawa, Ont. — Kakor se je izvedelo, je kanadska vlada povišala svoje carine preteklo leto le s tem namenom, da bo imela več opore na svetovni ekonomski konferenci, in je zdaj pripravljena, da jih zniža, ako bodo to tudi druge države storile.

Plevene, Bolgarija. — V neki jami, kjer so kopali pesek, je bilo podstih od peska pretekli petek šest oseb, neki delavci in pet otrok. Otroci so opazovali delavce, ko se nenadoma odtrga plaz nad njimi in jih podsuje.

New York, N. Y. — Cena za članarino na tukajšnji delniški borzi se je zadnje čase znatno zvišala. Pretekli teden se je prodal en sedež za \$200,000, kar je najvišja cena od avgusta lanskega leta.

### FARMARJI DELAJO PONOČI

Marion, Ill. — Vsled silovite vročine, ki je pritiskala pretekli teden, so tukajšnji farmarji izpremenili čas svojega dela: Dan so si vzeli za počitek, noč pa za delo. Od vročine jim je namreč poginilo več konj. Farmarji se tudi pritožujejo nad sušo, ki je nastopila. Dočim je začetkom maja vsled stalnega deževja vse plavalo pod vodo, je zdaj zemlja tako trda, da morajo za oranje rabiti posebne plugje.

### MATI USTRELILA SVOJO HČER

Madrid, Španija. — Ne samo v tem mestu, marveč po celi Španiji je vzbudil senzacijo umor, ki se je izvršil pretekli petek ponoči in katerega žrtev je bila 19letna Hildegarde Rodriguez. Umorila jo je njena lastna mati med tem, ko je deklica spala. Umorjena Hildegarde je bila nenavadne vrste ženska. Že, ko je bila stara 11 let, je javno nastopala in dajala ljudstvu predavanja v zdravstvenih vprašanjih. V svojem 15. letu je kot socijalistinja imela ostre govore proti tedanjemu diktatorju Primo de Rivera in je bila trikrat vtaknjena v ječo. Ko je dosegla 16. leto, je že izdala knjigo, v kateri je dajala ženskam pouk glede porodne kontrole; od tedaj naprej je spisala o tem predmetu še pet knjig. A tudi v političnem pogledu se je udeleževala, in sicer na skrajno radikalnem stališču. — Celi ta čas pa je bila pod najstrožjo kontrolo matere in moškega niti pogledati ni smela. Zadnje čase pa se je zagledala v nekoga in nameravala je iti z njim. Matij tega ni mogla trpeti in v noči pred nameravanim odhodom ji je pognala štiri kroglice v glavo.

### Iz Jugoslavije.

ZOPET DVA VELIKA POŽARA: GORELO JE NA JEŽICI PRI LJUBLJANI IN NA ŠTAJERSKEM PRI PTUJU. — EKSPLOZIJA BENCINSKEGA SODA. — SMRTNA KOSA. — DRUGE VESTI IZ DOMOVINE.

#### Domačija sredi Ježice v ognju

Pred kratkim je nekega popoldneva nenadno zafrfotal rdeči petelin na strehi Kosmačeve hiše na Ježici, ki ji po domače pravijo Cundrova hiša in je poleg sosedne Brajerjeve, edina v vasi, ki je še krita s slamo. Takrat ravno ni bilo Cundrovih nobenega doma. Gospodar Vinko je vozil gramoz, gospodinja je pa bila z otroci na polju. Brajerjeva gospodinja je bila prva, ki je pričela klicati na pomoč. Kmalu se je zbralo številno sosedov, ki so reševali, kar se je dalo. Iz hlevov so izpustili živino in znosili nekaj pohištva iz goreče hiše. Prihiteli gasilci so mislili ogenj pogasiti, pa so imeli veliko posla, da so obvarovali nesrečo sosednje Brajerjevo hišo, ki se je že vnela. Cundru je zgorela hiša, skedenj, hlev in kašča in ima veliko škodo.

gla v snegu Kmetje so šli iskat ostala tovariša in so enega dobili nezavestnega, o drugem pa ne vejo ničesar. Najbrže je v snegu žalostno končal.

#### Huda krava

17. maja je gnal neki kmet kravo po celjskih ulicah. Na nekem vogalu se je krava zaletela v izlozbeno okno fotografa Perissicha, kjer je napravila občutno škodo.

#### Nevarna žival

Opica je ugriznila 4letno hčerko g. L. Povšeta v Novem mestu. Otrok je precej nevarno obgrizen.

#### Smrtna kosa

V Črnomlju je umrla mati advokata Malnarica. — Na Lobnici pri Rušah je umrl Jakob Seifrid, bivši kmet. — V Mariboru je umrl Stanko Balaš, trgovec in hišni posestnik star 67 let. — V Šostanju je umrl Rajko Ritošek, trgovec star 42 let.

#### Hrošče prodajajo

Iz Črnomlja poročajo, da so se ljudje v letošnjih pomladih zelo bavili z nabiranjem hroščev, katerih je bilo letos izredno veliko. Hrošče je plačevala mestna občina 1 Din (2½c) za kvort.

#### Nesreča

Franceta Vesela iz Velesovega so pred kratkim spravili v bolnico v Ljubljano. Pri sekanju dreves je našagano drevo padlo nanj in ga hudo poškodovalo.

#### Največje orgle

Na binkoštno nedeljo 4. junija se je izvršila kolavdacija največjih in najmodernejših orgel v Jugoslaviji. Orgle so postavljene v rimsko-katol. cerkvi v Osijeku v gornjem mestu.

#### Tudi tako delajo

Beda in druge žalostne razmere so demoralizirale te marsikatero družino in jo pripravile na najnižjo stopinjo človeštva. O neki taki propali družini so nedavno pisali ljubljanski listi. Dogodi se, da taki brezvestni starši pošiljajo svoje otroke po mestu beračiti in če zvečer ne prinesejo toliko, kolikor bi ti potrebovali za svoje nelepo razdrapano življenje, jih mučijo in pretepajo.

#### Strela

Na otoku Braču je med eno zadnjih neviht udarila strela v zvonik cerkve v Ležišču. Zvonik in cerkev sta poškodovana, človeških žrtev pa ni bilo.

#### Drog ga je podrl

Ko so na ljutomerski cesti, tako poročajo iz Ptuja, izmenjavali drogeve za električno napeljavno, se je dogodila nesreča, da je pri tem padel drog na monterja Ljudevita Gerečnika in ga občutno poškodoval.

# AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.

The first and the oldest Slovene newspaper in America.

Ustanovljen leta 1891.

Established 1891.

Izhaja vsak dan razun nedelj, ponedeljnikov in dnevoov po praznikih.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Izdaja in tiska:

EDINOST PUBLISHING CO.

Naslov uredništva in uprave: 1849 W. Cermak Rd., Chicago

Published by:

EDINOST PUBLISHING CO.

Address of publication offices: 1849 W. Cermak Rd., Chicago

Naročnina:		Subscription:	
Za celo leto	\$5.00	For one year	\$5.00
Za pol leta	2.50	For half a year	2.50
Za četrt leta	1.50	For three months	1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:		Chicago, Canada and Europe:	
Za celo leto	\$6.00	For one year	\$6.00
Za pol leta	3.00	For half a year	3.00
Za četrt leta	1.75	For three months	1.75

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnje številke v tednu je čas do četrtke dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

**POZORI!**—Številka poleg vašega naslova na listu znači, do kedaj imate list plačan. Obnavljajte naročnino točno, ker a tem veliko pomagajte listu.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

U.

## Slovenski socialisti v Ameriki

Splošna gospodarska depresija zadaja težke udarce gospodarstvom in političnim ustanovam. Tega ne more prikriti nihče. Naj bo idealizem tega ali onega prepričanja se tako velik, vse ideje imajo en končni temelj, brez katerega ni mogoča obstojna nobene organizacije ne organiziranega gibanja, in to je finančni temelj.

Idealizem je nujno potreben vsaki propagandi. Idealizem ustvarja pot cilju te ali one propagande. Idealizem je, ki daje stvarem, za katere se dela, navdušenje in zanimanje, — brez idealizma, pa bodisi tak ali tak, je vsako gibanje nemogoče in mrtvo.

Slovenski socialisti v Ameriki, deloma dosledni Marksovi učenci, deloma ne, so tekom zadnjih pet let silno nazadovali. So še nekateri posamezniki na Lawndale in na 26-ti v Chicagu, ki se trudijo to zastarelost obuditi k aktivnemu delu, toda, kakor kažejo znamenja, je vse njihovo prizadevanje brezuspešno.

Z Etbinom Kristanom so pred nekaj leti zgubili slovenski socialisti v Ameriki svojega glavnega duhovnega voditelja, ki je res posedal nekaj inteligence. Tudi v pokojnega Zavetnika so bili nekateri slepo zaverovani, dasi kaj posebnega zadnji ni predstavljal, kakor to, da je znal pihati na dnše nerazsodne in prav malo izobražene mase. Okrog njega so se zbirali povčini meščanski rokodelci in pa razni rudarji, ki so se naučili po raznih starokrajških in nemških rudarskih revirjih od raznih socialdemokratov zabavljati čez duhovščino. Kdor se je navadil le nekaj tega, ta je postal diplomiran slovenski socialist, v kar so ga promovirali a la Zavetnik, Zajc, Molek in druge take socialistične kapacitete.

Slovenski socialisti so ustanavljali po naselbinah socialistične klube. Pošiljali so okrog razne krošnjarije, ki so jim delali reklamo. Deloma delajo to še danes. Tisti, ki je bil bolj prismsuknjen in je trgal čevlje okrog za bedasto in ne praktično socialistično prepričanje, je bil povzdigovan v deveta socialistična nebesa. Pametnih in predvrdnih, treznih ljudi med njimi sploh bilo ni in jih ni niti danes.

Polagoma so slovenski socialisti zavladali Narodni jednoti. Zasedli so vse važnejše pozicije in urade in so tako zadnjih petindvajset let pridno izrabljali v svojo korist kajpada moralni vpliv jednote. Zmerni elementi so se temu pri jednoti vedno upirali, toda socialističnim voditeljem niso mogli do živčega, ker slednji so bili dobro organizirani, opozicija pa nikdar. Posluževali so se pa tudi terorja. Kdor je prišel pri njih na črno listo, so že gledali, da so se ga iznebili iz jednote.

Toda zadnja leta so se pa tudi mnogim tivšnim najbolj zagriženim socialistom odprle oči. Slišja se po raznih ljudih, da so baje Kristana že večkrat nameravali zopet vpreči v svoj voz, pa baje niso uspeli, ker jih slednji predobro pozna in jih ima v želodec še iz prejšnjih let. Tako se zadnja leta vedno bolj redčijo vrste slovenskih socialistov v Ameriki. Idealno so popolnoma bankrotirali.

Vse to je pripomoglo, da socialisti vedno bolj in bolj izgubljajo svoj vpliv med slovenskim narodom v Ameriki. Da-

nes omeniti kje slovenske socialiste, in to med takimi, ki so do zadnjih let kimali za njimi, pa ti zamahnejo z roko in pogledajo na način, da veš takoj, kaj hočejo povedati. Vse to ni nobena izmišljotina, ampak resnično dejstvo. Najbolj to pričča pa zadnja konvencija Narodne jednote. Povedalo se nam je od strani par delegatov, da ko bi ne vplivalo sočustvovanje do družin nekaterih uradnikov, ki so že dolga leta svoje moči pustili za jednoto, da bi bili pri volitvah vsi pogoreli. To je torej jasno znamenje, da slovenski narod v Ameriki takih socialističnih voditeljev kakor jih ima, ne mara. To posebno čuti Proletarec in zato njegov urednik zadnji teden objavlja svoje jeremijade, ki pokazujejo, kako razbolena srca nosijo po konvenciji okrog lawndalski socialistični liderčki.

Vse to je prišlo, kakor smo mi prejšnja leta že nešteto-krat povdarjali. Moralo je priti. Saj slovenski socialisti vendar niso imeli v svojih programih nič konstruktivnega. Uničevali so v slovenskih delavcih vero, mesto nje niso imeli ničesar, da bi to, kar so jim uničevali, nadomestilo. V tem oziru so bili pravi duševni berači — a kljub temu so se šopirili, kakor petelin na gnoju. Narod je nekaj časa poslušal njihovo pesem, ki se je vedno ponavljala po enih in istih ritmih. Kostisti pa od vsega tega nobene v nobenem oziru. Vse to je odprlo slovenskim delavcem v Ameriki končno oči in danes gledajo in razumejo nauk slovenskih socialistov vrlo dobro. K vsemu temu so pripomogli največ omejeni socialistični liderčki na Lawndale sami, dasi se tega v svoji omejenosti niti ne zavedajo.



### VELIKA ŽENITOVANJSKA SLOVESNOST V DETROITU

Dne 4. junija zjutraj smo imeli prvo poroko v naši novi cerkvi. Ženin in nevesta sta oba doma izpod naših gorenskih planin. Ženin Ciril Gaberšek je iz slavno znane Vrhnik nevesta Emilia Ogrinc pa iz Podgorja pri Kamniku, iz splošnega Medvedove hiše. Oba imata v Ameriki mnogo srodnikov in še več znancev. Zato smo seveda vsi stvar naredili zelo slovesno.

Cerkev je bila okrašena kakor še nikoli. Vse je bilo v palmah. Veliki oltar v belem evan- gelju in svečano razsvetljen. Ženitovanska družba se je kakih 20 minut pred osmo uro zbrala v cerkveni dvorani, odkoder so vsi v najlepšem redu odkorakali v cerkev. Ko je prišla vsa družba pri glavnih vratih in cerkev, so ženina in nevesto mogočno pozdravile orglje z ženitovanjško koračnico. Ko sta novoporočena dospela pred oltar — nevesta vsa bela z dolgim pajčolanom, ženin s šopkom svežih šmaric na prsih, pride pred oltar duhovnik v zlati mašni obleki. Najprej je imel pomenljiv poročni nagovor. Nato je bila poroka. Ciril in Emilia sta krepko izgovarjala svoj "hočem" in Cirilu se je kar smejalo, ko je izgovarjal besede: "S tem pristanom te poročim in ti obljubim zvestobo." Po stari katoliški navadi sta bila ženina in nevesta med sv. mašo pri sv. oharjuju. Med sv. mašo je domači pevski zbor ubrano prepeval slovenske pesmi. Emilia je kot navdušena Slovenka in dobra pevka si je namreč izvolila pri poroki slovensko petje.

Po sv. maši se je zopet vsa poročna družba v lepem redu

in vsa navdušena podala v cerkveno dvorano na majhen zajuterk. V dvorano so prihiteli mnogostevni prijatelji novoporočencev ter so jima iskreno čestitali. Pri tem je bilo mnogo smeha, pa tudi marsikatera solza je zalesketala v očeh.

Ko je bila vsa družba za mizo, pride v dvorano domači dušni pastir s svojim fantovskim pevskim kvartetom. Najprej so zapeli "Gor čez jezero". Pri besedah "Kjer so me zibali mamica moja" se je nevesta stresla. Gotovo se je spomnila svoje dobre stare matere, ki je ta dan klečala v samostanski cerkvi v Kamniku in molila za svojo drago Milko. V najlepšem razpoloženju so odšli vsi iz dvorane v Dearborn, kjer se je vršila gostijska domačija sestre Mrs. Vihtelci. — Novoporočencema iskreno čestitam vsi prijatelji.

### PO VOLITVAH

Izvrstno so izpadle zadnji ponedeljek volitve v državi Illinois, ko se je odglasovalo s tako odločilno večino proti zloglasnemu 18. amendmentu. Ravno tako gleda zmage sodniških kandidatov, ko so zmagali demokratje skoro vsepovsod. Seveda smo pričakovali zmage, toda ne tako sijajne. Hvala gre za to zavednim volivcem obojega spola.

V našem 12. sodnem distriktu Joliet-Kankakee so bili izvoljeni vsi trije demokratični sodniki z ogromno večino. Ti so: Edwin L. Wilson iz Joliet, W. R. Hunter iz Kankakee in Claude N. Saum iz Wateke. Ker dobimo zdaj nove sodnike v višje sodišče, je pričakovati boljše bodočnosti. Izvršten javen shod in svoj prvi veliki piknik je v nedeljo priredil v Rival's parku naš De-

mocratic Club of Will County. Postrežba je bila izborna, za kar gre hvala tozadevemu odboru, in Mrs. L. Benedik, ki se je toliko trudila pri prodaji raznih sladkarskih predmetov. Tudi naši pivotočaji so izvrstno vršili svoj posel. Tako se je piknik prav dobro obnesel v kljub vsemu neobdobju.

Naš base-ball team si je zopet izposloval lavoriko v tekmi s teamom iz Ottawa, Ill. Score: Joliet 15, Ottawa 9.

Med base-ball igranjem so nastopili vsi trije demokratični sodniški kandidati in končno Nemanich. Vsi so želi burne aplavze. Da so izraževali željo ljudstva, se pokazale volitve drugi dan.

Naš klub ima že do tisoč članov (ic), dasi je še le par mesecev star. Pristop je zdaj še brezplačen. Vplačil ni nikakih. Kdor hoče pristopiti, naj to pove kateremu članu (ici) kluba ali odborniku, da se ga vpiše.

Tekom poletja ima naš base-ball team tekmo vsako nedeljo; tudi še kak piknik bomo priredili, ako bo prav kazalo. Jeseni bomo pa gledali na kakšen drugi način kaj prirediti. Kadar bo pojenjala vročina koncem jeseni, nameravamo ustanoviti šolo ali pouk za one naše ljudi, ki žele postati ameriški državljani. O tem kaj več v bodočnosti.

Čenj. uredništvu "A. S." budi izrečena naša zahvala za priobčitev naših dopisov.

Za Democratic Club of Will County,

Publikacijski odbor.

### KAJ JE NOVEGA V OGLESBY

Kakor se vidi, gremo polagoma boljšim časom nasproti. Da bi le bilo res, kar se kaže, da bi namreč prišla v deželo stalna prosperiteta. Marsikateri se je v sedanjih hudih časih navadil drugače živeti. — Da se je obrnilo nekoliko na boljše boste spoznali iz tega kratkega poročila. Tukajšnje tovarne so bile namreč do sedaj zaprte. Lehig je od meseca januarja ni obratovale in sedaj se je izrazil predsednik te tovarne, da bo tovarna pričela z obratovanjem s prvim julijem. — Tovarna Marquette in vsi njeni delavci so imeli mesec in pol počitnice. Sedaj so se začela koleša zopet vrteti. Da pa se nismo popolnoma uverjeni, da je toliko zaželjena prosperiteta že tukaj, tudi malo poslamramo, ker res ne vemo, za koliko časa bo vse delo v tovarni držalo. Nič čudnega ni, če imamo svoje pomisleke, ker se sliši, da imajo bolj slaba naročila. Nekaj ni v redu s ceno cementa in med državo, mi delavci pa ne vemo, kje je to.

### Poročevalec.

Socialisti se ponašajo s svojim časopisjem, kaj pa katoliški Slovenci?

Vedi, da katoliško časopisje se izdaja za katoličana in zato so katoličani dolžni, da istega podpirajo.



### PISMO IZ DOMOVINE.

#### SE ENO PISMO O RAZMERAH V JUGOSLAVIJI

Št. Jakob na Koroškem. Razmere v Jugoslaviji so še vedno iste, režim, diktatura, nasilje vedno isto.

Pred enim mesecem se je vlada pogajala z opozicijo: Dr. Mačkom, Dr. Koroščem, muzlimani, radikali, pa niso prišli do nobenega zaključka, ker je menda Dr. Maček zahteval, da naj plebiscit odloči, ali naj ostane kraljevina ali pa postane republika. (Mimogrede omenim, da so na vseh lokomotivah v noči od velike noči na ponedeljek potrgali potč državnih grbe — orle.)

Ker je bil škofovski pastirski list naravnost uničevalen za "Sokola", so morala potem županstva pobirati protipodpise kot zaupnico, pa jih je bilo bore malo. Petdesetletnico škofa Rozmana so porabili katoliški Slovenci, da izrazijo njemu svojo vdanost in pokorščino. Župniki, ki so razdelili med nabiralce podpisov nabiralne pole, so imeli sitnosti z žandarji. Nabiralci (ke) so bili pa pri srezkih načelstvih obsojeni na globo 200 do 300 Din, Krekova Čilka, ki je pobirala podpise po Ljubljani, je bila kaznovana 1000 Din.

Znano vam je, da so v skupščini predložili zakon za izgon jezuitov. Ti so bili že pripravljeno, da odidejo. Toda vestranskih protestov od katoliške strani, posebno katol. tiska, so se pri vladi zbal. Na Hrvaškem so se katoličani jako postavili. Iz Zagreba je šlo na božjo pot v Remet (1 uro) 7000 mož, v Travnik 5000 obojeh kmetov, srezkega načelnika so hoteli ubiti in poslojpe glavarstva zažgati. Na Kranjskem je bilo zoper ta zakon le malo podpisov; pač nismo še imeli pravega kulturnega boja in smo za vero še premalo trpeli.

Župnika Barleta bojkotuje vsa duhovščina. Kanonik Šiška, župniki Barle, Dr. Šorli, Kurent, Avsec, Logar so se sli poklanjat nedavno v Belgrad režimu. Župnik Logar se je moral odpovedati župnijski žiri radi nerednosti pri denarju v posojilnici, konzumu itd.

Največja žandarska nesrečja, kar jih ima menda Jugoslavija, komandir stanice na Jesenicah, Srb, se je moral vendarle umakniti odtod. Imel je na vesti 21 deliktov — zločinov, — radi večine je bil sodniško obsojen, kazni pa ni nobene odsedel. Zahteva: da se odpokliče, je bila poslana istočasno na banovino, na vrhovno poveljništvo žandarmerije in dvornemu maršalu. Citirani so bili vsi sodni odloki in obsodbe. Prej se je žandar vedno skliceval na to, da ga preganjajo iz plemenskega sovraštva, ker je Srb.

Prepričanje je splošno, da pri režimu "poka", da bo prej

Prezgodaj umrl. — Pred grobom stoji sključen mož in bridko joče. Grobar pristopi k njemu in reče: Vaša bol mora biti zelo velika, da prihajate vsak teden semkaj.

Zalujoči: Res, grozno je, da je prezgodaj umrl.

Grobar: Kdo pa je bil mož, ki ga objokujete?

Zalujoči: Prvi mož moje žene . . .

Noga na bankovcu. — Mati: Janezek, kolikokrat sem ti pa že rekla, da moraš iz šole naravnost domov, pa že zopet prihajaš tako pozno!

Janezek: Pepček je zgubil dolarski bankovec in so ga vsi iskali.

Mati: Kaj pa to tebe briga?

Janezek: Saj ga nisem iskal, samo nogo sem imel na njem.

Profesor. — Profesor je moral potovati iz Maribora v Ljubljano ter je baš v zadnjem trenutku, ko je krenil vlak s postaje, stopil v voz.

— Gospod sprevednik, ali imate kak prostor za mene? — je zaklical ves spehan.

— Kateri razred? — vpraša sprevednik.

— Sedmi gimnazijski . . . — je menil nadebudni profesor.

V dobi športa. — Profesor: Povejte mi, Slakovec, kakšno ravno črto v prirodi!

Slakovec: Ravno črto? Ravna črta je od šole do nogometnega igrišča.

Profesor: No, dobro. Povejte mi še primer za krivo črto v prirodi.

Slakovec: Od nogometnega igrišča do šole.

### Iz minule vojne

Pravijo, da se je šele sedaj dognalo, zakaj Avstro-Ogrska leta 1916 ni mogla skleniti posebnega miru z Rusijo, Rusija je namreč stavila naslednje zahteve:

Avstro-Ogrska mora poslati v Petrograd žida, ki bi ves dan brez prekinjenja bil na fronti, potem administrativnega oficirja, ki bi ničesar ne ukral, ter bolničarko, ki bi bila poštena.

Ker teh pogojev Avstro-Ogrska ni mogla spoiliti, se je vojna nadaljevala.

Težave in krize se ne umikajo človeku na cesti; če se jim človek ne umakne zadene v nje.

Vsaka roža ima svoje trnje in navadno trnje živi dlje kakor roža.

ali slej sprememba, če ne, bo Jugoslavijo res enkrat vzel hudič z žandarji vred.

### "TARZAN IN ZLATI LEV"



Omamlina strupena sredstva, ki so jih dali zaužiti Tarzanu v kavi, kakor smo videli, so uspravili Tarzana skoraj za dva dni. Vsa ta čas se je nahajal v popolni nezavesti in še le tretji večer se je prebudil in znašel v nekem temnem podzemskem prostoru, kamor so ga v Oparju zaprli kot jetnika. Glava mu je bila še omamljena in vzel je nekaj ur, da se mu je oveseli spomin in um.

Zabel je tipal okrog sebe. Kmalu je izprevidel, da se nahaja v neki luknji obzidani s kamnito steno. Kje bi bil je ugibal. Edino sredstvo kar je imel od narave je bil njegov oster vonj. Začel je oduhavati in spomnil se je, da je enač podzemski duh že enkrat vonjal. Kaj če ni to oparska podzemna ječa. Slišal je tako in vedel za gotovo vendar le ni o tem.

Duhaj je člene po tleh in otipaval vse in slednjič je bil prepričan, da je v oparski podzemski ječi. Toda kako je stena? Prisel — to je bila nepojasnjena uganka zanj. Premišljeval je in premišljeval, ali vse zastoji. Vse kar se je spomnil je bilo, da je bil pod drevesom skupaj z ono trojico, ko so pili skupaj kavo. Naprej odtistega se ni spominjal nič. Nad njim pa je ležala La.

Oparska duhovnica in kraljica La se je nerotno premetavala vso noč po svoji postelji. Bila je sicer duhovnica in je znala, kaj ji zapoveduje postava, toda v njej je bilo obenem žensko srce, ki je ljubilo in tišči, ki ga ljubilo je bil Tarzan. Do njega ji v srcu ljubezen ni ugansila še od zadnjici. Mislija je nanj. Zda nekdo potrka na vrata. Prišla je k njej nekaj javiti duhovnik Doodth. Kaj pride zdaj?

(Metropolitan Newspaper Service)

Napisal: EDGAR RICE BURROUGHS

### DENAR

dostavljamo v Jugoslavijo in druge države točno in zanesljivo. Denar se dostavi direktno na dom po pošti brez odbitka. Včeraj so bile naše cene:

Dinarji:		Lire:	
Za \$ 2.00	90 din	Za \$ 6.75	100 lir
" \$ 5.00	250 din	" \$ 13.20	200 lir
" \$ 9.65	500 din	" \$ 19.50	300 lir
" \$10.00	510 din	" \$ 25.85	400 lir
" \$18.70	1000 din	" \$ 31.75	500 lir
" \$20.00	1070 din	" \$ 63.50	1000 lir
" \$50.00	2710 din	" \$126.00	2000 lir

...Pri večjih svetah dovolimo sorazmerno popust. Pošljamo tudi v ameriških dolarjih. Vsa pisma in denarne pošiljatve naslovite na:

### John Jerich

(V pisarni Amerikanskega Slovence) 1849 W. CERMAK RD. CHICAGO, ILL.

Tvoj nedeljski tovariš.

TEDENSKI KOLEDAR

- 19 Ponedeljek — Sv. Julijana,
20 Torek — Sv. Silverij, papež.
21 Sreda — Sv. Alojzij.
22 Četrtek — Sv. Pavlin, škof.
23 Petek — Praznik presv. Srca.
24 Sobota — Sv. Janez Krstnik.
25 Nedelja — Sv. Viljem, opat.

Rev. J. C. Smoley:

DRUGA NEDELJA PO BINKOŠTIIH

Človek je pripravil veliko večerjo in jih veliko povabil. Toda povabljeni niso hoteli priti, vsak je imel kak izgovor.

Tu vidimo jasno, zakaj tako malo ljudi pride v nebesa, zakaj je od mnogo poklicanih le malo izvoljenih.

Danes hočemo hlapčeve besede: "Se je prostor" premišljevat.

Te besede veljajo o vsakem izmed nas. Radost na eni strani, strah in groza na drugi.

Za vsakega izmed nas je še prostor v nebesih, kaka radost!

Vemo sicer, da smo vsi za nebesa ustvarjeni, saj je Kristus vse odkupil. Mnogokrat nas pa navdaja strah, da ne bomo prišli v nebesa, ker smo tako slabi, krhki, toliko slabostim in strastem podvrženi.

Toda ne obupajmo! "Se je prostor," nam kliče Gospod. Prišli bomo v nebesa, če le hočemo. Apostol Pavel pravi: "Vidim drug zakon v mojih udih, ki se upira zakonu misli in ne jemlje pod zakon greha."

Morda je kdo hodil dosedaj po krivih potih; ne obupaj, tudi zate je še prostor v nebesih; tudi zate, ki si kopičil greh, ki si se udajal vsem strastem, tudi zate je še prostor; vsem kliče Gospod: Pridite k meni vsi, in jaz vas bom okrepil, — zato poslušajmo njegov glas!

Se je prostor, te besede nas pa napolnjujejo tudi s strahom.

S strahom, pravim; morda ne bo več dolgo, pa zame ne bo več prostora. Ne preiščimo tega klica, sicer se bodo izpolnile besede današnjega evangelija: "Resnično vam povem, da nobeden teh, ki so bili pozvani, ne bo okusil moje večerje."

Se je prostor. Prijatelji, porabite čas, ako ste se morda oddaljili, odtujili od Gospoda, vrnite se hitro k Njemu! On razteza svoje roke po vas, kliče vas, prosi vas, išče vas, še je prostor v njegovem srcu. Odzvajate se njegovemu povabilu in porabite čas, ki vam je še dan, da vas ne bo smrt prehitela, da ne bote našli mesta pri Gospodu, marveč med zavrženci.

Naj vas blagoslovi Bog in pedeli milost, da bi vsi prišli, ko se vam nakloni večer vašega življenja, k večerji v nebesih.

RAZNE NOVICE IZ NEODREŠENE DOMOVINE

Bedno življenje v Puli — Turizma Istra

Pula, sredi majnika. — Dočim so v ostalih večjih krajih Juljskih Kraljine v vnanjih listih vendarle še vedno kaj čita, dasi navadno nič dobrega, se o Puli ne sliši nič, kakor da je sploh ni več!

Pula je pod Italijo izgubila tretjino svojega prebivalstva. Nekdanjih ogromnih mornariških arzenalov ni več, kakor tudi ni več onih tisočev dobro plačanega delavstva, ki je bilo z vojno mornarico vred vir blagostanja puljskega prebivalstva. Naše podezelsko ljudstvo, ki je bilo prej zaradi naših kulturnih in gospodarskih ustanov v Puli v stalnih stikih z mestom, se je umaknilo v svoje vasice in prihaja v mesto le tedaj kadar prav mora. Pula danes ne živi več, temveč le še životari in se to nad vse bedno.

Rim je le malo dal Puli za ono, kar ji je odzvel. Vojaštva so pač nabili predčji semkaj, toda italijansko vojaštvo s svojimi skromnimi potrebami ne prinaša mestu mnogo koristi in še tem manj, ker se zalaga iz svojih zalog, ki se polnijo iz stare Italije. Vojne mornarice v Puli ni veliko in sedaj, ko se je nekaj časa mudil v luki oddelek jadranskega brodograja, so se v pulskem "Corrieru" dan za dnem po-

navljala tarnanja, da naj bi na višjih mestih vendarle spoznali potrebo, da bi brodogrje vsaj za daljši čas, če že ne za vedno, ostalo v Puli. Edino, kar je še nekaj dobrega za Pulo je šola vojne mornarice; šola ima okoli poldrug tisoč gojenčev, ki puste tupatam kake lirice v mestu. Drugače smo pa dežanski padli daleč dol v življenske razmere Pirana in Rovinja, pa drugih istrskih ribičkih gnezd.

Zgodilo se je te dni, da smo ostali celo brez našega "slavnega Ciscuttija", našega gledališča, v katerem so se itak dajale že samo kinematografske in varietetske predstave v režiji neke tržaške družbe. Sedaj pa je šlo celo tudi to. Gledališče Ciscutti, ki ga nihče ni popraviljal, se je namreč tako zrahljalo, da se je bilo bati, da razpade nad glavami gledalcev, pa je oblast dala zapretili. Tržaška družba, ki ga je imela v najemu, nima denarja, da bi dala popraviti stavbo, drugi se pa tudi ne morejo ali pa nečejo lotiti tega dela, pa je Pula tako ob svoje gledališče. Julija in avgusta meseca se bodo sicer vršile gledališke predstave v "arenah", starem rimskem amfiteatru, za katere se mesto nada, da velikega navala od zunaj, toda to je samo za dva meseca. Smo pač revčki tu doli "na

Poitalijančevalci na Tolminskem

Veliko skrbi so v zadnjem času prizadejali šolski deci in njih starišem novi italijanski katehet in obe italijanski učiteljici. Katehet Serta je namreč uvedel poleg sedanjih slovenskih šmarnic, italijanske, pri katerih morajo peti gojenci Škodovnikovega zavoda. Ostalim srednješolcem je pa zapovedano, da se jih morajo udeleževati redno. Pa ni zaleglo in gojenci-pevci, prepevajo prazni cerkvi, kajti še drugih Tolmincev ni k italijanskim šmarnicam in celo italijanski priseljenci, so se kar naenkrat odrekli in nočejo prihajati. Katehet Italijan Serta se pa jezi in se znaša ra-



Neki Joe Le Moignan si je nedavno privoščil nevarno šalo, da je v Jersey plezal po vrvi z enega gorskega grebena na drugega.

skrajnem robu domovine" ("ultimo lembo della Patria") in čutimo vsak dan bolj, kako smo tej "domovini" popolnoma odveč!

Sedaj moramo celo v Rim, da si ogledamo razstavo fašistovske revolucije. Če ne gre drugače, pa mora iti na občinske stroške. In ne samo v Puli, temveč po vsej Istri. Občine so morale po nalogu pulske fašistovske provincialne federacije določiti celo svoje uradnike, ki se morajo udeležiti tega romanja in so seveda tudi določile dnevnice zanje, ki jih je moral odobriti provincajni upravni odbor (deželni odbor). Tako naj torej uboga istrska para, ki nima niti suhe polente, da bi si potolazila lakoto, plača s svojimi krvavimi žuliji te rimske izlete.

Slovenski cerkveni koncert v tolminski cerkvi

V nedeljo 14. maja so naši ljudje na Tolminskem doživeli enega izmed redkih lepih dni. V tolminski cerkvi so priredili slovenski koncert. Cerkev je namreč dobila nove orglje, ki so jih ob tej priliki kolavdirali. Koncert se je vršil omenjeno nedeljo popoldne in so ga vodili slovenski glasbeniki: Bratuž, Vodopivec in Emil Komel, peli so pa sami tolminski fantje. Na vsoporedu je bilo devet pesmi, katere so uglasbili omenjeni trije glasbeniki in neka nova nepriključna. Kljub slabemu deževnemu vremenu, strahom pred fašističnim nasiljem, raznim težkim pomislekom, se je zbralo toliko ljudi, da so cerkev popolnoma napolnili do zadnjega kotička. Peveci so se pa tudi postavili in ljudem je bilo žal, da je bilo slovenske pesmi tako kmalu konec. Čeprav so bile vse pesmi strogo cerkvene, ga značaja, so si ljudje, ki se se trumoma razhajali, želeli, da bi jim tolminski glasbeniki in pevci, še večkrat nudili tak užitek. Vsi so se pa čudili, da je sploh prišlo do koncerta, ker so skoro z gotovostjo pričakovali, da ga bodo oblasti, samo z ozirom ker je bil izključno slovenski program, v zadnjem času prepovedale, kar se pa ni zgodilo.

Vesti iz Koroške

V teku lanskega leta so se izselilo iz Koroške 118 oseb. Največ jih je šlo v Rusijo. — V Tinjah je umrl posestnik Karl Miklavc, po domače Tušin, v starosti 86 let. — V Požeju je umrl posestnik Franc Arnejc, zaveden Slovenec. — V St. Iljiju ob Dravi so položili v grob posestnika Jožeta Lavtizarja, pravo slovensko korenino, ki je dočakal lepo starost 88 let. — V Blačah na Zili je šel posestnik Franca Ferlič s svojim tovarišem v gozd, podirati bukve za drva. Prva bukev, ki sta jo našagala je ob močnem pišnu vetru padla nanj in mu popolnoma zdrobila glavo da je bil na mestu mrtve.

Zločin

V Kobiljem na Štajerskem je posestnik Jože Kovač v neposredni bližini svoje hiše na-

Nesrečne slovenske družine

V daljni Argentini, daleč od sončne Goriške, svoje domovine je v Rosariju, v bolnici podlegel operaciji na slepiču goriški rojak Peter Ferletič, star 37 let, doma iz Doberdoba. Zapustil je ženo in štiri majhne otroke. — Na Studencu v Jugoslaviji je umrl Jernej Tomažič, goriški rojak, rojen v Ročinju pri Kanalu leta 1878. Kakor tolikim drugim, usoda tudi njemu ni prizanesla. Z družino se je moral takoj v začetku vojne z Italijo umakniti od doma, kateri je bil pozneje popolnoma uničen. Tugoval je za izgubljenim in uničenim domom tako dolgo, da se mu je omračil um in je bil poslan na Studenec, kjer ga je smrt rešila trpljenja.

ŠIROM JUGOSLAVIJE

Napadena

Posestnika Jožeta Lavriča iz Dramelj pri Celju je sosed v prepiru udaril s tako silo po glavi, da mu je prebil lobanjo. — Neki drugi možki je napadel 29 letnega rudarja Franca Oblaka iz Zabukovec pri Celju in mu s kolom razbil podlehtnico. — Oba sta v cejski bolnici.

Znajo

V Splitu v Dalmaciji je več arabskih družin, ki se preživljajo s prodajanjem raznih preprog. Dva Arabca sta se pa polotila uspešnejše kupčije. Prišla sta v neko trgovino kjer sta kupila par malenkosti in plačala s stotakom, zahtevala pa drobiža nazaj za tisočak. Prepirla sta se s trgovcem, dokler ni ta omedlel, nakar sta ga oropala. Arabca sta ga omamila z nekim narkotičnim sredstvom.

Odlikovanje

Za pomoč in podporo, ki so jo nudili siromašnim in brezposelnim delavcem so bili odlikovani mnogi člani Rudečega Križa v Sloveniji. Med njimi je tudi Marija Grašič, trgovka s Pristave in predsednica Rdečega Križa v Polhovem gradeu.

Zločin

V Kobiljem na Štajerskem je posestnik Jože Kovač v neposredni bližini svoje hiše na-

7 dni do JUGOSLAVIJE Z NAJHITREJŠIMI PARNIKI NA SVETU



BREMEN • EUROPA

POSEBNI VLAK ob parniku v Bremerhavenu jamči najbolj udobno potovanje v LJUBLJANO. Izborno železniške zveze tudi iz Cherbourga. — Kupite sedaj parobrodne listke za vaše sorodnike v Evropi, ki bodo obiskali čehiško razstavo.

NORTH GERMAN LLOYD

130 W. RANDOLPH ST. CHICAGO, ILL.

šel v Kobilskem potoku mrtvega posestnika Gregorja Mohorja. Komisija je ugotovila da je bil Mohor pobit in vržen v potok. Na glavi je imel pet nevarnih ran.

Predmeti iz bakrene dobe

Pri gradnji obrambnega savskega nasipa v Zupanji, so delavci našli na predmetih iz bakrene dobe. Našli so več stvari, med temi tudi dve okrašeni sekirici, bakrene igle in druge take drobnarije iz predzgodovinske dobe.

Ljubljanske najdbe

Ko so v Ljubljani kopali temelj za neko večjo zgradbo na Bleiweisovi cesti so delavci našli nekaj čevljev pod površino temelje neke stare hiše iz rimske dobe. Med razkopano zemljo so našli tudi več ostankov že razdejanega mozaika.

Dva padca

Z lokomotivnega tenderja je na mariborski postaji padel 48 letni ključavničar Franc Zelenka in dobil pri padcu nevarne zunanje in notranje poškodbe. — Istega dne je na cesti padel in se nevarno pobil Josip Rakovec. Oba sta v bolnici.

Iz Trziča

Pred dvema letoma je v Trziču na Gorenjskem zgorela velika parna žaga veleposestnika Dr. Karla Borna. Sedaj se je podjetnik odločil, da žago zopet postavi v prvotnem obsegu, kar bo veliko pomagalo andotnim brezposelnim, da bodo zopet prišli do dela in zaslužka.

Huda nesreča

Posestnikov sin France P. iz Bučke, se je podal s svojo sestro v gozd pod Krajico, napravljat drva. Celi dan je šlo vse dobro, šele proti večeru je France tako nesrečno zamahnil s sekuro da si je zadal globoko rano pod kolenom. Vsled bratovega krika se je sestra prestrašila in se tudi ona vsekala in si odsekala dva prsta. Ker je bil gozd oddaljen, je posebno France izgubil veliko krvi in je ves onemogel prišel domov.

Nesreča pri delu

V gozdu nad Mariborom je imel opravka hlapec Ivan Kores, doma od Sv. Roka ob Sotli. Zvrnil se je težak voz in stranska lestva ga je tako močno udarila po glavi, da mu je zlomilo tilnik in je bil na mestu mrtve.

Novo cesto

Novo cesto nameravajo zgraditi na znameniti hrib Sv. Urbana pri Kamnici, ki je najlepší razgledni hrib v mariborski okolici. V poletnem ča-

su obiše to zanimivo razgledno točko na tisoče turistov in domačinov.

Ni se posrečilo

Vse so poskusili zdravniki mariborske bolnice, da bi rešili 24 letnega čevljarkega pomočnika. Ignaca Standekera iz Ruš, ki si je pognal strel iz flobertovke v glavo, pa je poškodbi podlegel.

Sliko namesto imena

Na originalno zamisel je prišel gostilničar Petač v Vižmarjih, ki je na reklamno desko pred svojo gostilno namesto imena dal naslikati 50 dinarski kovancec, ki ga nazivljejo "petač."

Pod vozom

Ko so vozili listje se je na slabi cesti prevrnil voz in pokopal pod seboj Alojzija Zagarja iz Kleka. Zlomilo mu je ključnico, izpahnilo roko in zlomilo nogo. Zdravi se v bolnici.

Obezna telesna vzgoja otrok

Po novem zakonu je sedaj v Jugoslaviji telesna vzgoja otrok obvezna za vsa moška mladina do 20. leta, prav kakor imajo to fašisti v Italiji. Oproščeni so od te telesne vzgoje le tisti, ki letos dovršijo svoje 19. leto.

Kap jo je zadela

Ko se je 26letna učiteljica Marija Stublova, ki je službovala pri Sv. Duhu na Stari gorji, mudila pri svojih starih na obisku v Mariboru, jo je nena doma zadela kap po levi strani telesa. Izgubila je tudi dar govora.

SLOVENCIM LASTNIKI GARAZ,

ki imajo prazne garaže, bodisi za en ali več avtomobilov, in bi iste radi oddali v najem, se naj prijavijo pri Slov.-amer. klubu, bodisi pri g. Joseph Gregorichu, 1849 W. Cermak Road, ali pa pri gosp. Joe Kukmanu, 1837 W. Cermak Road, ter naj sporoče naslov, na katerem se garaža nahaja ter za koliko kar imajo prostora.

Zadeva je namreč, da že mnoge slovenske družine prihajajo na svetovno razstavo z avtomobili, za katere naš klub oskrbuje prenočišča, pa tudi garaže za njih kare. Torej, kdor izmed slovenskih posestnikov ima na razpolago garažo, se naj javi klubu čimprej in klub bo skrbel, da se bodo garaže Slovencev dajale posestnikom razstave po potrebi v najem. SLOV.-AMER. KLUB.

Advertisement for 'Društvo SV. JERONIMA' located at 153 K.S.K.J. CANONSBURG, PA. It mentions 200 members and a meeting on April 19, 1914.

Advertisement for 'Društvo sv. Jožefa' located at 169 K. S. K. I. CLEVELAND, (Collinwood) O. It mentions a meeting on July 30 and lists members like Lawrence Leskovec and Frank Matoh.

# Bled in Briksen

Josip Lavtičar.

ZGODOVINSKA POVEST IZ 17. STOLETJA.

"Samo čisto resnico!" je pritrjeval Dorn. "Naj povem do konca. Kako pametno so delali graditelji koče, da se ji naredili tako ozko lino. Medved je spravljal skozi njo le rilec, nič drugega. Videl sem njegove močne zobe in si mislil, kako bi me bil drobil z njimi, če bi bil mogel do mene."

"Grozo!" je vzkliknil proš Bobek. "Če ne govori v latinščini," se je zopet oglasil Fink.

"Nič v latinščini," je poudarjal Dorn. "Naj gospodje le pazljivo poslušajo. Medved me je tako dolgo stražil, da se je naredila noč. Besno je dirjal okoli koče, cepetal s kosmatimi nogami in pihal skozi lino. Če je bil to grozen prizor podnevi, koliko strašnejša je bila še le noč! Na pogrado v koči je ležalo nekaj starih odev. Vzel sem eno in z njo zatlačil lino v steni, da medved ni mogel gledati skozi odprtino. Potem sem se vlegel na slamo s tolažbo, da bo kosmatinec miroval, saj je bil tudi on potreben počitka. Toda še ne! Trikrat je butil ob vrata, da se je vsa bajta stresla. Menda je vedel, da drugje ne pride do mene kakor samo skozi vrata. Vmes je rjovel s tistim votlim glasom, ki mi gre še danes po ušesih. Končno je vendar prenehal. Štel sem, kako dolgo bo tiho in prišel do prav visoke številke. Brčkone se je kam zavalil in zaspal, saj je znano, da medvedje radi in dolgo spijo. Tedaj so padle tudi meni oči vkup, toda mnogokrat sem se prebudil in planil pokonci misleč, da me bo zverina raztrgala. To je trajalo do jutra. Odmašil sem lino in pogledal skozi. Vse tiho. Ali bi odprl vrata?"

"Jaz bi jih ne bil upal odpreti," je rekel župnik iz Bohinja.

"Tudi jaz jih nisem upal," je pritrđil Dorn. "Toda na zadnje sem se moral vendar prepričati, ali me medved še čaka ali ne več. Privzdignil sem železni zapah in ga držal v roki, da bi ga takoj vrgel čez vrata, če bi bila nevarnost. Prestopil sem prag in gledal na vse strani, kje bi bila mrcina, pa je ni bilo nikjer. Naredil sem nekaj korakov naprej, da bi videl na daljavo. Nikjer nič sumljivega. Zdaj sem postal pogumen, vrgel malho okrog vratu in dirjal v tisto gošo, kjer sem izgubil lok. Pobrall sem ga in tekkel po najkrajši poti proti Gorjušam, najprej skozi gozd, potem pa naravnost po strmih senošetih navzdol. Ves upehan in preplašen sem pritekkel v Zvanovo vežo. Tukaj sem bil še le na varnem."

"O ubogi Dorn!" je vzdihnil puščavnik Adolf. "Da, nikomur ne privoščim kaj takega," je sklepal Tomaž grozno zgodbo. "Dokler pa ne iznajdejo boljšega orožja, naj s takim nihče ne hodi v nevarnost."

Gostje so z velikim zanimanjem poslušali Dorna, ki je znal tako živahno pripovedovati, da ni nihče preslišal besedice. Marsikaj so ga še izpraševali, toda kmalu je prišel čas odhoda. Gospodje so se razšli na svoja domovanja in neli s seboj prijetne vtise na današnji sestanek.

Naslednje jutro je odšel z Bleda zvezdoslovec Herman Fink. Več prijateljev ga je spremilo do Tržiča in mu voščilo srečo v njegovem nadaljnjem znanstvenem delovanju.

18. In zabučal je vihar.

Pri Ribičevih se je od tistega dne, ko jih je obiskal Kristof, čisto spremenilo. Poprej so živeli v brezskrbnosti, kakor bi imeli vsega do-

volj, zdaj pa je nastopalo toliko vprašanj, ki jim nikoli niso bila v mislih. Družina se je zavedala velike časti, da si je graščak Reziko izbral za nevesto, ali po drugi strani je gledala prihodnosti nekoliko bolj resnobno v obraz. Še teta Mina, ki je smatrala zaročitev kot naj srečnejši dogodek, kar jih je učakala, je začela omahovati v upanju na sijajno bodočnost. Ali se bo mogla Rezika vživeti v popolnoma druge razmere? Ali bo mogla prestopiti nagli spremen iz preproste kmetke v grajsko gospo? Kako okorno bo njeno vedenje v višjih krogih? In — ali ji bo Kristof vedno ohranil tisto zvesto, ljubeče srce? V katerem stanu so ljudje bolj srečni; v imenitnem ali v nizkem? Te pomisleke so množile še mnogoštevilne ljudske opazke, čestokrat zaničljive in brezsrčne.

Poroka je bila določena na dan po sv. Matevžu 22. septembra. Bežal pa je ta čas tako naglo, kakor še nikdar poprej. Oče Miklavž ni hotel, da bi bila šla Rezika prazna od doma in da ne bi ljudje rekli: Nič ni imela. Zato ji je po svojih skromnih premoženjskih razmerah napravil toliko bale, kolikor je bil mogel. Toda bile so same malenkosti, bile so reči, že itak vsakemu potrebne. Vedel je, da bo dobila vse drugo, kljub temu je še sam kupoval, da so naposled izdatki že prekašali Miklavževino imovino. Čeprav je bil vedno siromašen bajtar, dolga vendar nikoli ni imel. Še le zdaj se je moral zadolžiti. Žal mu je bilo, da je mladoletni Reziki dovolil stopiti v zakon. On sam bi ji tudi ne bil dovolil, če bi ne bila Mina tako silila v možitve. Že dvakrat sta se pripravila zaradi tega, ko poprej nikoli ni bilo preprirov v hiši. Nekega jutra pa se je Miklavž nagroma in boljše oblekel, da bi šel na grad in Kristofu sporočil odpoved. Mina ga je komaj pregovorila, da je ostal doma.

Bilo je v soboto popoldne, ko je pripeljala pot Skantarjevega Jaka zopet mimo Ribičeve hiše. Namenjen je bil na otok, da bi drugi dan, v nedeljo, kaj zaslužil s svojo cerkvico. Rezika je poklicala Jaka v hišo in mu nekoliko postregla.

"Odprl cerkvico," mu je rekla, "da vidim, kakšni so venčki. Če so že stari in obledeli, ti bom dala nove."

Jaka je z veseljem odklenil vratca. "Tale mora biti nov in tale mora biti nov," je naštevala ter ostarele snemala s sten in zamenjala z novimi.

Kar na smeh je šlo Jaku, videčemu toliko skrb za cerkvico.

Tačas sta dospeli dve mladi romarici k Ribičevim in prosili, naj bi jih kdo peljal na otok. Rezika je bila takoj pripravljena za vožnjo. Odpela je mali čoln, ki je bil z verigo priklenjen ob kolu na obrežju in imel prostora za tri osebe. Na vsakem koncu naj bi sedela ena romarica, na sredini pa bi veslala Rezika. Z njimi se je hotel peljati tudi Skantarjev Jaka, toda Rezika mu je rekla, da ni prostora. Saj se bo peljal pozneje z velikim čolnom, ker bo obiskalo danes še več božjepotnikov jezersko cerkev.

Na vsak način pa je hotel v čoln domači varih, koderstari Belinček. Pa tudi tega ni hotela Rezika vzeti s seboj. Prigovarjala mu je, da se je končno vendar vdal in poiskal svoje navadno ležišče.

"Pozdravi Mežnarjeve!" je klicala teta Mina za njo. "In nikar se ne mudi dolgo. Vidiš, da so za Jelovico temni oblaki in da pride lahko nevihta."

## O TEM IN ONEM

### V NARAVI SE NE IZGUBI NOBENA STVAR

Eden najpomembnejših francoskih raziskovalcev, kemik Marcellin Berthelot, je nekoč dejal: "Človeku se bo nekoč posrečilo oživiti podobo Aleksandra Velikega ali Napoleona kakor sta živila, se kretala in govorila, iz tiste sence, ki jo je njiu telo vrglo na kakšno skalo!"

Človeška tehnika je mogočna sila in dobra polovica njenih odkritij je le sredstvo za obvladavanje razdalj, za zmanjšanje prostora. Najsi ima zemeljski ekvator 40.000 km vendar ga more človeško letalo obleteti danes v pičlih 16 dneh; telefon in telegrafijo, radio in televizija krčijo zveze med najoddaljenimi kraji sveta celo na minute in sekunde. Tudi čas je v nekem oziru že premagana, kajti gramofonska plošča in kinematografija nam oživljata dogajanja, ki so se vršila pred leti in desetletji. Vendar pa to premagovanje časa še ni tisto, kar je lebdelo Berthelotu pred očmi, ko je izrekel citirane besede.

Vsi navedeni pripomočki so le pripomočki našemu spominu za pretekle dogodke, kakor knjige v knjižnici ali arheološke najdbe v muzejih. Gre za drugo stvar. V naravi se nič ne izgubi in tudi podoba Aleksandra Velikega pred tisto skalo živi še dalje v eterskih valovih žarkov, ki so jo nekoč osvetljevali in tvorili. Če bi mogli te valove, ki brzijo s 300.000 km na sekundo, ujeti na njihovi poti z zrcalom, ki bi jih vračalo našim očem, tedaj bi začela vstajati pred nami preteklost, kakršna je bila v resnici. Kako priti do tega zrcala in kako manipulirati z njim — to je seveda še skrivnost bodočnosti.

### SAMOSTOJNI OTROCI

V angleški vasi Rodemileu 6 km od Lewishama živi popolnoma samostojno v posebni hiši sedem otrok v starosti od 14 do 3 let. Njih starši stanujejo v drugem poslopju na nasprotnem koncu vasi.

V nedeljo prihaja deca k

očetu na obisk, materi poroča o dogodkih med tednom in prejema določen denarni znesek za tekoče izdatke. Ni treba misliti, da so otroci in starši skregani. Mati ima veliko opravka s posestvom, in najstarejša hčerka Pamela ji je s preselitvijo samo odvzela skrbi za deco, Pamela je gospodinja, kuha kosilo in molze kravce. Njen brat, 13 leten Peter, je blagajnik, čuva denar in piše račune. Tretji 11-letni brat, pase živino, a v prostem času piše detektivske romane. Slednji še niso natisnjeni, a njegova 8 letna sestra je že pripravila potrebne slike. Ostali družinski člani: Filip, Patričija in Penlopa je stara komaj tri leta. Pamelina vzorna domačija slovi v okolici, in zdaj večkrat prihajajo v hišo poročevalci nedeljskih oziroma otroških listov, ki najdejo dosti snovi za svoje beležje.

### IZ LET STARE ZAVEZE

Angleški arheolog sir Charles Marston je prečital tablice iz Ras Šamare v Mali Aziji. Kraj leži ob morskimi obali nasproti otoku Ciper. Nove najdbe nudijo znova prepričevalne dokaze o točnosti podatkov sv. pisma Stare zaveze. Nudi jo izčrpno sliko feničanskega verstva v dobi Jozue. Tu srečamo imena boga: El in Elohim, ter popis darovanja, ki točno odgovarja Mojzesovemu obredju. Zgodovinski pomen tablic je v tem, da dokazujejo izvirnost poročil feničanskega zgodovinarja Sančunafona, ki je moral živeti še pred Trojanško dobo, to je 200 let po padcu Jerihe ali 1200 let pr. Kr. Izročilo zatrjuje, da je bil avtor prve zgodovine Feničanov in Židov. Njegovi zapiski so izginiti brez sledu. Ohranili so se zgolj odlomki pri poznejšem pisatelju Filonu iz Biblosa, ki trdi, da je prevajal iz feničanskega izvornika v grščino. Filon je tudi označil kot glavni Sančunafonov vir napise po "solnčnem stebrovju" feničanskih svetišč. Marsikateri neumni kritiki Stare zaveze so zavračali te podatke in celo trdili, da je bil Sančunafon samo izmišljena

pravljena osebnost. A tablice iz Ras Šamare popolnoma potrjujejo Sančunafonova, nekoliko poznejša poročila.

### CERKEV SE POGREZA

Iz Berlina poročajo, da je konservator dr. Dethleffen po dolgem raziskovanju ugotovil, da se stolnica v Königsbergu polagoma pogreza. Pogrezanje pa se vrši tako počasi, da se bo ta zgodovinska stavba ohranila kulturi še več stoletij. Seveda bo moral upravitelj paziti, da takoj popravi vsako škodo, ki se pojavi na stavbi. Že pri svojih raziskovanjih, ki so trajala od l. 1901 do 1907, je prof. Dethleffen ugotovil, da se je vhod stolnice v teku stoletij ponižal za 1.67 metra. Vzrok tega nenavadnega pojava je treba iskati v dejstvu, da je 4 metre pod površjem en meter debeła šotna plast, na kateri sloni vse dolnje mesto in tudi stolnica v Königsbergu. Stolnica je bila zidana pred 600 leti in je bila nekada katoliška katedrala. L. 1528 je vojvoda Albrecht odstopil zgradbo mestu in ker je takratni škof prestopil k protestantizmu, je cerkev prešla v protestantovsko last.

### KOLIKOKRAT UDARI SRCE

Človeško srce udari povprečno 70 krat na minuto, slonovo pa samo 24 krat, mišje pa 10 krat toliko kot človeško. Srce novorojenčka bije s hitrostjo 130 krat na minuto, po enem letu 120 krat, pri 10 letih 100 krat in 15 letih doseže človek povprečen puls. Zdravniška veda uči, da se v manjšem telesu snov hitreje presnavlja. Radi tega tudi srce hitreje bije v manjših telesih. Pri slonu udari 25krat, pri konju 35krat, pri človeku 70, pri psu 100, pri ježu 300, pri netopirju 700 in pri kanarčku kar 1000 krat.

### KNJIGA O SLOVANIH

Univ. profesor Baudhuin je izdal zadnje dni zanimivo knjigo o narodnostih, kjer je posvetil precejšen del knjige ekspanziji Slovanov proti Atlantiku. Ko opisuje naseljevanje Slovanov, posebej Poljakov, v Francijo in Belgijo, podčrtava posebno veliko naraščanje slovanskega življa, ki se je v zadnjih letih v Belgiji podesetkratil, a v Franciji je narasel celo trinajstkratno. Pisec ugotavlja, da bo privedlo stalno nižanje dosedanega prebivalstva (na račun slovanskih narodov) do majorizacije teh krajev po slovanskem življu.

### VLITI ČEVLJI

Italijanski izumitelj Mascetti v Rimu je prijavil v patentiranje izum, ki omogoča

vltite čevljev po meri. Gre za elastično maso, ki se prilagodi obliki noge in se po ohlajenju z rezom sname z noge opremi z ventilacijskimi luknjami itd, nato pa po vseh pravilih — speče.

### ZANIMIVA NOVA POVEST, ki se imenuje "IZPOD GOLICE"

začne v kratkem izhajati v "Amer. Slovincu". Je to zanimiva povest z gorenjskih planin. Zanimive so bile stare predvojne povesti o tihotapcih, ki so tihotapili tobak in živino v bivše Kranjske na Hrvaško in obratno. To pa je nova povojna povest o tihotapcih med Jugoslavijo in Nemško Avstrijo, ki nosijo iz Avstrije v Jugoslavijo saharin in cigaretni papir, iz Jugoslavije pa tobak v Avstrijo. Vmes medtem pa se vije zanimiva romantika gorenjskih in koroliških fantov in deklet. Povest je tako zanimiva, da jo bo čital mlad ali star z največjim veseljem. Vse one, ki jim je zadnje čase naročnina potekla na list, opozarjamo, da naj si naročnino pravočasno obnove, da bodo čitali to zanimivo povest, ki bo izhajala par mesecev v tem listu. Opozorite tudi druge, ki še nimajo lista, da si naroče list, da bodo čitali to zanimivo povest.

ALWAYS  
Kitchen-Fresh!  
KRAFT  
Mayonnaise



Velvet-smooth... piquant! A delicious blend of selected oil, mellow vinegar, choice eggs, rare spices. Mixed in small batches for perfect flavor. Delivered fresh to grocers every few days. Try it

NOW OFFERED AT  
REDUCED PRICES

## VABILO

Vsi oni naši rojaki po Ameriki, ki se nameravajo udeležiti svetovne razstave v Chicagi, so uljudno vabljene, da se čimprej prijavijo za prenočišča na Slovensko-amerikanski klub.

Nihče naj s prigrisatvijo ne čaka na zadnje dni, ker takrat bo naval velik in ne bo mogoče rezervirati prenočišč, kakor sedaj.

Za praktično uporabo objavljamo spodaj tozadevni kupon, katerega izpolnite, izrežite ter ga pošljite na urad našega Kluba.

### — KUPON ZA PRIJAVO, ZA PRENOČIŠČA ITD. —

SLOVENSKO-AMERIKANSKI KLUB,  
1849 West Cermak Road, Chicago, Ill.

Čenjeni: — Podpisani prosim, da mi rezervirate stanovanje za časa mojega bivanja v Chicagi na razstavi.

V Chicago pridem dne .....

Tam ostanem.....dni .....

Z menoj pride še .....

Nas bo skupaj .....

Pridemo z avtojem ali železnico .....

Želim za auto garažo.....

Želim, da oskrbuje hrano Kljub? .....

Želim prenočišče pri slovenski družini ali na hotelu? .....

Podpis.

Naslov: .....

Mesto: .....

### TISKARNA

## AMERIKANSKI SLOVENEK

izvršuje vsa tiskarska dela točno in po najzmernejših cenah. Mnogi so se o tem prepričali in so naši stalni odjemalci.

### Društva — Trgovci — Posamezniki

dobijo v naši tiskarni vedno solidno in točno postrežbo. Priporočamo, da predno oddate naročilo drugam, da pišete nam po cene. Izvršujemo prestave na angleško in obratno. Za nas ni nobeno naročilo preveliko, nobeno premaio.

## Amerikanski Slovenec

1849 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.

### ŠUCH IS LIFE—



WHEN HE SEES HIS TWIN SISTERS, GEORGE HAS AN IDEA WHAT HAPPENED TO HIS WIDE TROUSERS